

A Biblia alapján a Logosznak, a Világ Fényének szimbóluma, a keresztény szimbolikában Krisztus jelképe. A gyertya is megsemmisül, miközben fényt ad, miként az Üdvözítőnek is meg kellett halnia, hogy az embereket megváltssa. A gyertya a szentháromságot testesíti meg a láng, a kanóc és a viasz egysége folytán. A magyar néphit úgy mondja, hogy a mennyországban mindenkinek van egy égő gyertyája, ameddig az lángol, addig él az ember. A gyertya végigkíséri az embert az életen, a keresztelő alkalmával éppoly jelentős szimbolikus szerepet játszik, akár csak a születésnap tortán, a haldokló mellett vagy a ravatalnál.

Általános használata a római korban terjedt el. Eleinte praktikus okokból használták az őskeresztények, ám a pogány kultuszokban is nagy szerep jutott neki. A mostanihoz hasonló gyertya a keresztényüldözések idejére tekint vissza. III. Honorius pápa rendelete szerint az oltáron legalább két gyertyának kellett égnie.

A templomok oltárain égő gyertyák számuktól függően változatos szerepet játszanak az egyház szimbolikájában: hat gyertya az ima folytonosságát jelképezi, három a Szentháromságot, hét a szentségeket.

A magyar néphitben karácsony estéjén a család minden tagja gyertyát gyújt. Amelyiknek felfele száll a füstje, kedves a Kisdéd előtt, a lefele szálló füst gyertyájának tulajdonosai bűnösök.

A kereszténység mellett azonban természetesen még számos más vallásban is kiemelkedő szerep jut a gyertyáknak: a zsidóságnál éppúgy, akár a buddhistákat tekintve.

Szent Ágoston szerint a gyertya magát a megváltott embert is jelenti: *„Amint a gyertya fényt áraszt a sötétségbe, úgy áraszt fényt az igaz ember ennek a világnak a sötétségébe.”* A gyertya végigkíséri az embert az életen, hiszen karácsony alkalmával éppoly jelentős szimbolikus szerepet játszik, akár a születésnap tortán vagy a halott mellett a ravatalnál.

És természetesen az adventi koszorúnak is elengedhetetlen kelléke, amelyen összesen négy gyertya található: a Krisztus eljövételére való várakozás négy hetében kell a négy-négy gyertyát meggyújtani.